

Üçüncü basım

ataol behramoğlu

dörtlükler

Varlık

ataol behramoğlu/dörtlükler

* varlık/şiir 6

ATAOL BEHRAMOĞLU

●

DÖRTLÜKLER

Şiir Dizisi 6
Varlık Yayınları, Sayı 148
İlk basım 1983
İkinci basım 1986

Varlık Yayınları A.Ş.
Cağaloğlu yokuşu 40/2, İstanbul
Dizgi : Nurel Matbaası
Baskı : Gümüş Basımevi
Cilt : Güven Mücellithanesi

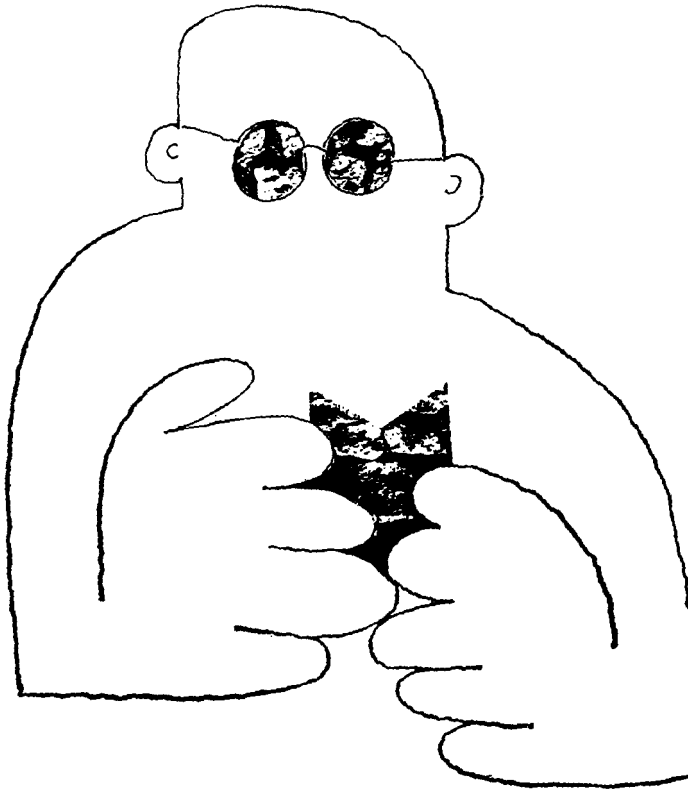
ATAOL BEHRAMOĞLU

DÖRTLÜKLER

Desenler :
İSA ÇELİK

Varlık yayınları

toplum üstüne

Cellat uyandı yatağında bir gece
«Tanrım» dedi «Bu ne zor bilmece:
Öldükçe çoğalıyor adamlar
Ben tükenmekteyim öldürdükçe...»

1974

Yıllanmış bir ağaç gibi köklü, gür
Yalan hiç yıkılmayacakmış gibi görünür
Hükmü yaşamın verilmiştir oysa :
Yıkılacak. Çürümüştür.

1972

Eskidenmiş sabredip murada ermek
Şeyhin kerametini bekleyerek
Öyle zamanlar yaşamaktayız ki dostum
Erdemdir bazen, sabretmemek...

1974

Elinde ne piyon kaldı, ne vezir, ne kale
Düştü birbiri ardına atlar, filler
Ama şah hâlâ ayakta direnmekte
Yeni taşlar bulundu çünkü : Köpekler...

1972

Burjuvalar kocaman duvarlarla
Çevirmişler avlularını
Ama bir kiraz ağacı gördüm ki geçen gür.
Dışarı uzatmıştı en çiçekli dalını

1972

Dilencilerin akordeonları
Bir romantizm katıyor Avrupalı'nın hayatına
Bu bana klasik müzik dinlemesini anımsattı
Nazilerin, toplu imhalar sırasında...

1972

Dostları özlemle kucaklamayı unutma
Çocuk sevmeyi, çiçek koklamayı unutma
En zorlu anındayken bile kavganın
Gökyüzüne bakmayı unutma

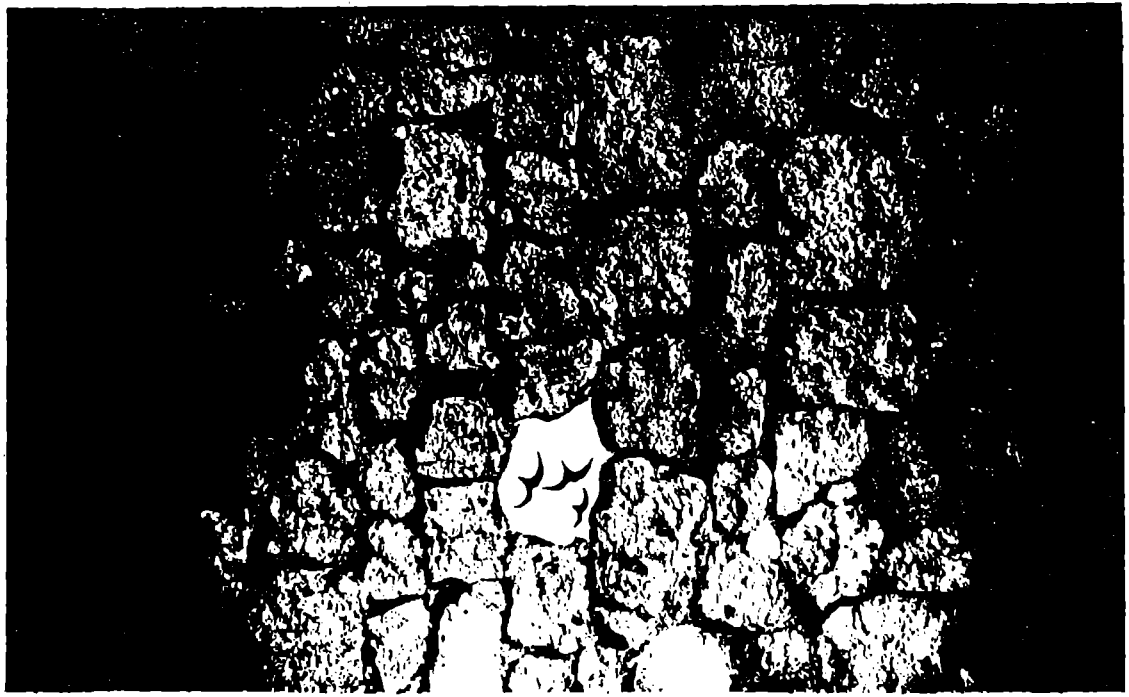
1972

— Nedim Tarhan'a —

Bir arkadaşımı dinledim yurdunu savunurken,
İnanç ve güç doluydu — şaşkın yüzler sarkmıştı
kürsüden;
«Bizler yarının insanlarıyız» diye düşündüm,
Onlar ise ölüdür, şimdiden...»

1983

aşk, doğa, yaşam
ve ölüm üstüne

Yeniden düşünüp bir sabah hayatı, aşkı, şiiri
Bir selam göndermek isterim Lermontov'a
Bir bakıma her şey «boş ve aptalca» belki
Ama her şey korkunç anlamlı ve korkunç güzel bir bakıma...

1972

«Her insan bir Tanrıdır» diyor Albert Camus; ve
Gide —
«Nathanel» diyordu, «onu her yerden başka yerde
arama...»
Oysa sadece bir insanım ben ve değişmem —
Bunu hiçbir mutluluğa...

1974

Her an bir çarpıntıyı yaşamaktayım
Her an çılgın bir heves dağlıyor kalbimi
Tanrım, ben mi hayatı aşmaktayım
Yoksa hayat mı aşmakta beni...

1972

Hayale, düşe, doğa ötesine karnım tok
Cine, periye, tanrıya, iblise karnım tok
Adam gibi yaşadım şu dünyada diyebilsem bir gün
Gerisine karnım tok

1974

Odan, kitapların, duvarda resimler
Bahardır, bir kuş şarkısını söyler
Sanırsın böylece sürüp gidecek bu
Nasıl öyle sandıysa senden öncekiler

1974

Başlarım işime sabahın aydınlık şarkısıyla
Her gün, her an hesaplaşırım ömrümün kiriyle
pasıyla
Şiirimin bungun sesi dipten yüze zonklar durur
Ölür gider miyim diyeceklerimi diyemeden
korkusuyla

1982

Ölüm düşüncesinden
Ürküntü duymazdım belki
İki tarih arasına sıkışmak
Onurumu incitmeseydi...

1976

Gök sanki eriyecek mavilikten
Çimenler uykulu ve sıcak
Bir kadın geçiyor
Çıplak ayaklarını yüreğime basarak

1972

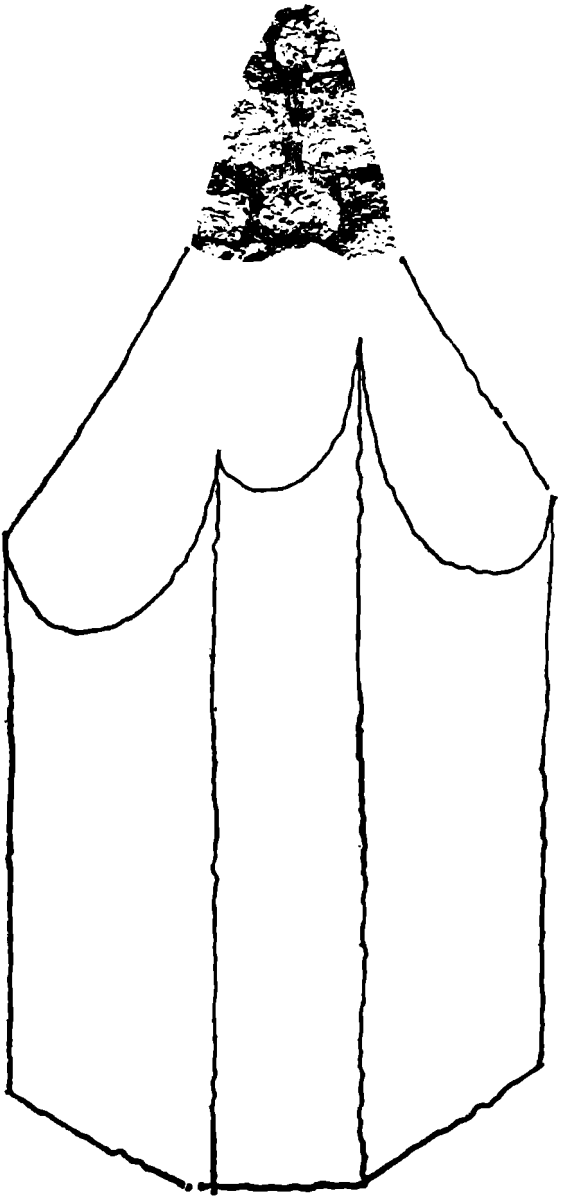
Durdum, baktım arkandan sen giderken
Bana bir hoşça kal bile demeden giderken
İnsan neler duyar anladım o zaman
Can alıp başını bedenden giderken

1974

Sevdiğim
Sonsuzca yitirdiğim ender çiçek
Geri kalan yılları ömrümün
Seni anımsamama yetmeyecek

1976

güncel dörtlükler, yergiler

BİR AYDIN TİPİNE

Mangalda kül komazsın teorik konularda
Pratiğe gelince ayağın suya erer
Kendi korkaklığına kılıf ararsın boyna
Bu arada faşizm gelip tepene biner

1977

MİLLET VE ZAMLAR

Millet yararına imiş
Sırtımıza yüklenen yeni zamlar
Ya bilmiyorlar, zam nedir
Ya bizim milletten değil bu adamlar

1977

AĞIT

Simit satıcısı altı yaşındaki Ali
Büyüyüp filim artisti olmayı düşlerdi
Zabıtadan kaçarken çiğnendi Mercedese
Renkli gazetelerde cesedi sergilendi

1982

kızıma dörtlükler

BEBEK VE YERYÜZÜ

Bebeğim pirinç dişleriyle
Gülüp duruyor yeryüzüne
Yeryüzü acılı, tasalı, bungun
Yeryüzü alkan içinde

1981

ÇOCUĞUM, SIMSICAK UYUMAKTASIN ŞİMDİ SEN

Çocuğum, sımsıcak uyumaktasın şimdi sen
Tüyden ve sevinçten bir ırmaktasın şimdi sen
Bir dağ suyu gibi, kayalar içinden fışkıran
Göklere, denizlere doğru büyümektesin şimdi sen

1981

KIZIM, KÜÇÜK PEMBE ÇİÇEĞİM BENİM

Kızım, küçük pembe çiçeğim benim
Yavrum, güvercinim, bebeğim benim
Hepsinin üstünde, hepsinden önemlisi
En doğal, en insanca emeğim benim

1981

GECENİN GEÇ SAATİ

Gecenin geç saati, yaklaşan motor sesi, fren
Gülümser uykusunda yavrum, bir düş içinden
Kulağım tetikte, beklerim çağrılmadık konukları
Araba geçip gider kapının önünden

1981

SEVGİNİN ÖNÜNDE

Bütün insanları dostun bil, kardeşin bil kızım
Sevincin ürünüdür insan, nefretin değil kızım
Zulmün önünde dimdik tut onurunu
Sevginin önünde eğil kızım

1981

GECEMİN ÖZGÜN ÇİÇEĞİ

Gecemin özgün çiçeği sen, yavrum
Dargın yüzünü görebilsem, yavrum
Babalar daha çok görebilsin diyedir çocuklarını
Tutsaksam şimdi ve sana hasretsem, yavrum

1982

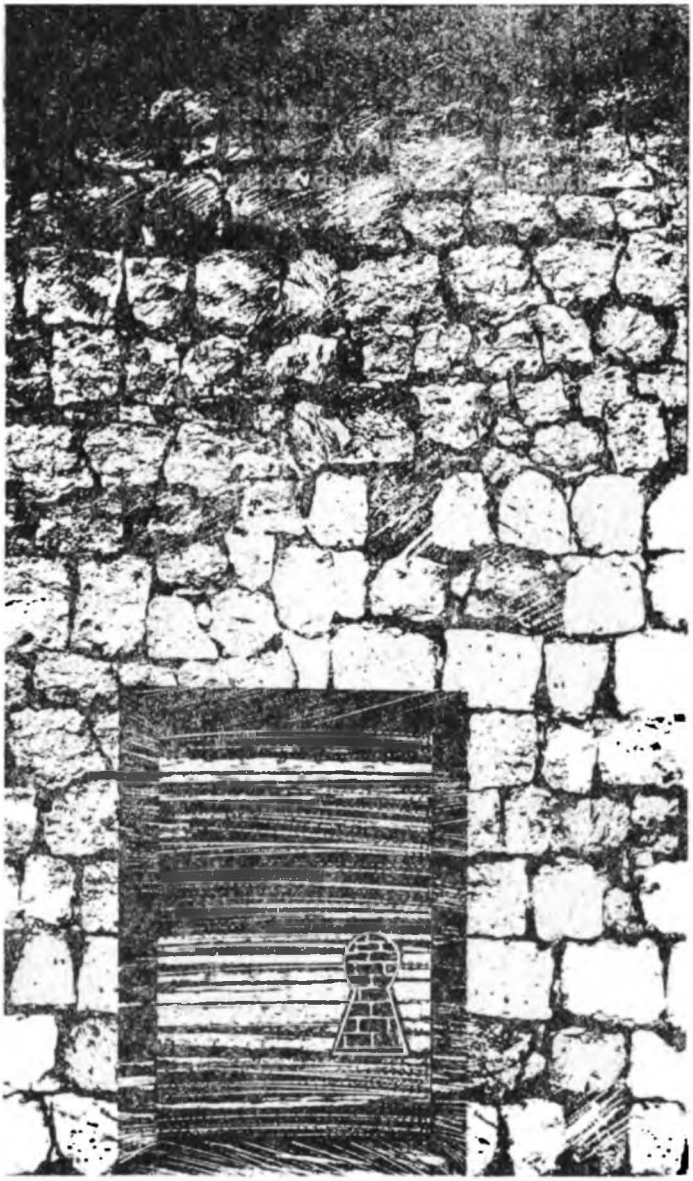
SORU

Çocukların öldürüldüğü korkunç bir dünya bu
Sevinci, insanca bir yaşamı savunmanın suç olduğu
Böyle bir dünyada nedir görevi şiirin
İşte şairin öncelikle yanıtlaması gereken soru

1982

ülkeler izlenim'ler*

Bu şiirlerin tümü, 1970-74 yıllarının ürünleridir.

İNGİLTERE

İNGİLİZ SINIR POLİSLERİ

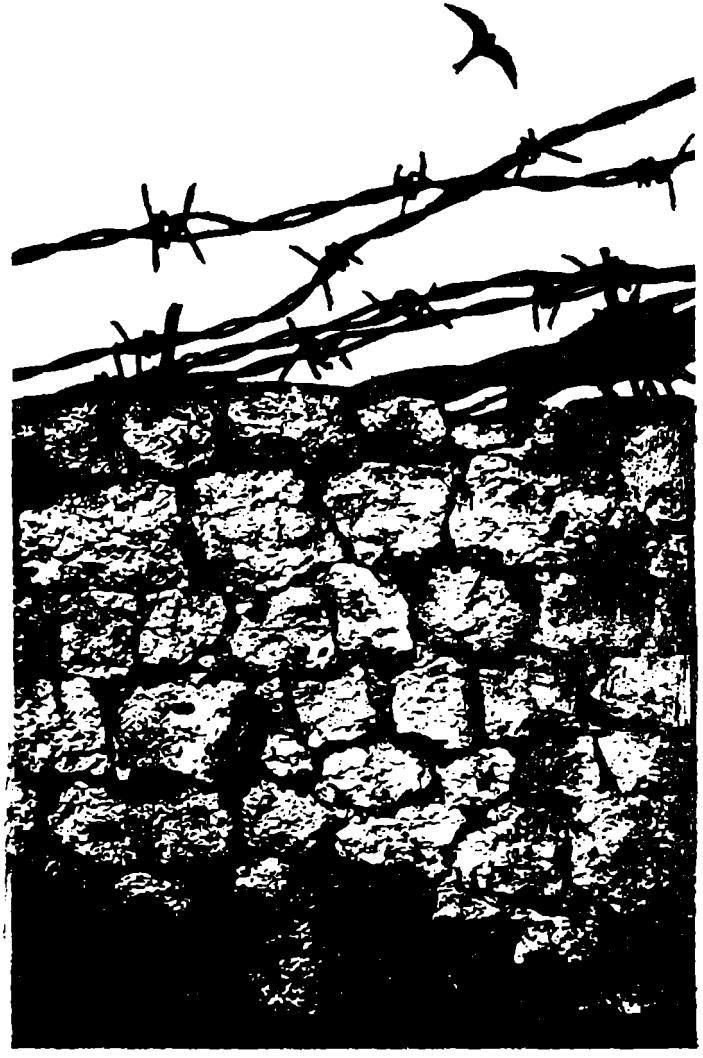
Yılan gibi kibar
İngiliz sınır polisleri
Soruyorlar :
«Niye geldin?
Ne kadar kalacaksın?
Kaç paran var?»

BİR AKŞAM

Bir akşam
Trafalgar
Alanından
Geçerken
Bir lokantanın
Dibinden
Çıkan adamı unutamam
— Yunanlı belki
Belki Portekizli
Belki Türk —
Elindeki
Çöp tenekesini
Boşalttı
Dışardaki bidona
Ve bir an
Dövülmüş bir hayvanın
Acısı
Gözlerinde
Bakıp çevreye
Döndü inine.

MANCHESTER'DE

Gece
Hüzünle
Uyudumdu
Dinleyip
Yağmurun
Sesini
İlk kez geldiğim Manchester'de.
Sabah
Yıkanmış
Ağaçların üstünde
Gök nasıl da maviydi.

DYLAN THOMAS'LA

Thames üstünde
Bir Asma köprüde
Eylül gezdiriyorken
Parmaklarını
Saçlarımda;
Şaşırmazdım
Karşılaşsaydık
Dylan Thomas'la.

LONDRA'DA

Kederden
Ölebilirdim Londra'da
Keder
Bu kente yakışmasa

FRANSA

PARİS 1971

Önce hasta bir köpek sanıp irkildim
Duvar dibinde kıvrılan karaltıyı
Sonra baktım ki bir insandı bu
Paris. 1971 yılı.

QUARTIER LATIN

Kapılıp
Rüyasına kalabalığın
Geçersin
«Quartier Latin»den
Ömrün
Rüya hızını farketmeden

PİCASSO'NUN 90. DOĞUM YILDÖNÜMÜ ŞENLİĞİNDE KARŞILAŞTIĞIM ARAGON'A İLİŞKİN İZLENİMİM

Aragon
Gerçekten
Kuyruklu yıldız gibidir.
Kuyruğu,
O yürürken
Ardı sıra giden
Yüzlerce genç şair.

COMEDİE FRANÇAİSE

Oyuncuların ve eşyanın
Yeri belirlenir
Başla komutu verilir

ALLIANCE FRANÇAISE

Fransız dili
Alınıp satılır
Burada.
-- Bayanlar, baylar
Haydi, kalmasın
Bedava! Bedava!

AZERBEYCAN

DÜŞMEK

«Uçak şimdi
Düşüyor»
Dedi yanımdaki.
Düşmenin bilmesem
İnmek olduğunu
Azericede
Herhalde o saat
Yüreğime inerdi.

NATEVAN ANITI'NA

Tam ortasında bir kentin
Bir kadın şairin anıtı varsa
Ve çocuk elleri
Akıllı anlıyla
Dünya güzeliyse bu kadın;
Sırf onun şerefine bir gün
Körkütük sarhoş olmaz da
Ne yaparsın...

SABİR'İN ANITI

Bağrışıp çığrışarak çocuklar
Oynarken altında
Bozmadan Doğulu sükûnetini
Koca Sabir
Oturuyor
Bir kayada.

SAĞOL

Azerbaycanlı
Elbette çok yaşar
Günde adama
Yüz kez
«Sağ ol» diyorlar.(*)

* *«Sağ ol» Azeri Türkçesinde, her türlü teşekkür, rica, merhaba, allahaısmarladık, güle güle vb. sözlerini karşılayan bir anlamda kullanılıyor.*

SOSYALİZM — AZERBEYCAN

Sosyalizm
Ne getirmiş
Azerbeycan'a —
Yol
Işık
Okul
Fabrika.
Sosyalizm
Ne götürememiş
Azerbeycan'dan —
Doğuyu.
Bütün güzel
Ve güzel olmayan yanlarıyla.

MAYAKOVSKİ GİBİ (*)

Bakûda ölebilirdim
İstanbul diye bir kent olmasa

HELELİK

İşte geldik
Gidiyoruz
Azerbeycan
Elveda değil
Helelik (*)

* *Pariste ölebilirdim*
Moskova diye bir kent olmasa
Mayakovski

* *Azeri türkçesinde «yine görüşmek üzere allahaısmarladık» anlamına kullanılan bir söz.*

İÇİNDEKİLER

Toplum üstüne 5
Cellat uyandı 7
Yıllanmış bir ağaç 8
Eskidenmiş gibi 9
Elinde bir piyon 10
Burjuvalar kocaman duvarlarla 11
Dilencilerin akordeonları 12
Dostları özlemle kucaklamayı unutma 13
Bir arkadaşımı dinledim yurdunu savunurken 14
Aşk, doğa, yaşam ve ölüm üstüne 15
Yeniden düşünüp 17
«Her insan bir Tanrıdır» 18
Her an 19
Hayale, düşe 20
Odan, kitapların 21
Başlarım işime 22
Ölüm düşüncesinden 23
Gök sanki eriyecek 24
Durdum, baktım 25
Sevdiğim 26
Güncel dörtlükler, yergiler 27
Bir aydın tipine 29
Millet ve zamlar 30
Ağıt 31
Kızıma dörtlükler 33
Bebek ve yeryüzü 35
Çocuğum, sımsıcak uyumaktasın şimdi sen 36
Kızım, küçük pembe çiçeğim benim 37
Gecenin geç saati 38
Sevginin önünde 39

Gecemin üzgün çiçeği 40
Soru 41
Ülkeler - İzlenimler 43

İNGİLTERE

İngiliz sınır polisleri 45
Bir akşam 46
Manchester'de 47
Dylan Thomas'la 49
Londra'da 49

FRANSA

Paris 1971 51
Quartier Latin 51
Picasso'nun 90. doğum yıldönümü şenliğinde tanıdığım Aragon'a ilişkin izlenimim 52
Alliance Française 53

AZERBEYCAN

Düşmek 54
Natevan Anıtı'na 55
Sabir'in Anıtı 55
Sağol 57
Sosyalizm — Azerbeycan 58
Mayakovski gibi 59
Helelik 59

Ataol Behramoğlu'nun ilk basımı
1980'de yapılan
ve kısa sürede tükenen dörtlüklerinin
yeni basımını sunuyoruz.
Bu basımda
son yılların ürünü olan
yeni dörtlüklerle
"Ülkeler ve İzlenimler"
başlığı altında toplanan
şiirleri de yer almaktadır.